

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Кравцової Тетяни Миколаївни на дисертацію Думчикова Михайла Олександровича «Адміністративно-правові засади реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Податки та збори України відіграють важливу роль у формуванні державного та місцевих бюджетів. Безсумнівним є той факт, що наявність фінансових ресурсів дозволяє держав повноцінно виконувати свої функції у сфері оборони, економічного розвитку, соціального забезпечення тощо. Разом з тим існуюча на сьогодні система загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні постійно піддається критиці зважаючи на її недосконалість та фіскальну неефективність окремих податків і зборів. Вказане підтверджується великою кількістю нормативно-правових актів, якими пропонується внести зміни до системи податків і зборів в Україні. Більше того норми таких актів не узгоджуються між собою, що породжує суперечності в чинному податковому законодавстві. А тому дослідження питання адміністративно-правових засад реформування системи загальнодержавних і місцевих податків і зборів в Україні на сьогодні є особливо актуальним.

Доцільність дослідження підтверджується також тим, що реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів має відбуватися не лише з урахуванням потреб української суспільства, але й зважаючи на основні вимоги інституцій ЄС, які дають нам можливість чітко зрозуміти, що адаптація системи податків і зборів України до вимог та стандартів ЄС є вкрай важливою для повноцінного входження нашої держави до європейського простору.

Виходячи з викладеного актуальність теми дисертаційного дослідження Думчикова Михайла Олександровича є очевидною. Крім того про актуальність

теми дисертаційного дослідження свідчить те, що робота виконана відповідно до відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленої указом Президента України від 12 січня 2015 року, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року, а також у межах планів науково-дослідних робіт Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства» (номер державної реєстрації 0114U001904) та «Розробка нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України» (номер державної реєстрації 0118U003575).

Обґрунтованість наукових досліджень дисертації, їх достовірності й новизни. Ступінь обґрунтованості та достовірності результатів наукового дослідження підтверджується використанням низки загальних та спеціальних наукових методів наукового пізнання. Вони свідчать про наявність теоретичного рівня підготовки дисертанта, а також його обізнаність у сучасних правових проблемах, що стосуються визначення адміністративно-правових засад реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні.

Окрім цього їх застосування визначає логічну побудову дисертації, та дозволяє послідовно реалізувати мету і завдання дослідження, серед яких: розкрити поняття, сутність, роль загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні; охарактеризувати функції та принципи загальнодержавного і місцевого оподаткування в Україні; розглянути в історико-правовому аспекті розвиток та становлення системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні; визначити сутність, а також особливості адміністративно-правового регулювання системи оподаткування в Україні; окреслити недоліки загальнодержавного та місцевого оподаткування в Україні; узагальнити зарубіжний досвід у сфері оподаткування та визначити можливі напрямки його

впровадження в Україні; надати пропозиції з удосконалення системи загальнодержавних податків і зборів в Україні; визначити напрямки вдосконалення системи місцевих податків і зборів в Україні.

Наукова новизна підтверджується також тим, що дисертантом вперше: надано авторське визначення поняття «адміністративно-правове регулювання системи оподаткування в Україні» (с. 86); виділено особливості адміністративно-правового регулювання системи оподаткування України на сучасному етапі її розвитку (с. 86-87); запропоновано наукове положення про можливість передбачення в структурі податку на майно податку на розкіш та розширення переліку об'єктів оподаткування транспортним податком (с. 189).

Досягнення дисертантом поставленої на початку мети дослідження обумовлюється також вивченням зарубіжного досвіду загальнодержавного та місцевого оподаткування та можливості його практичного використання Україні (с. 113-150).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес:

– в науково-дослідній сфері – для подальшого розроблення та вдосконалення адміністративно-правових засад реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні (акт про впровадження Сумського державного університету від 12.03.2018 р.);

2) правотворчості – під час розробки пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення податкового законодавства та розроблення нових нормативно-правових актів з питань реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 17.01.2018 р.);

3) освітньому процесі – під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Фінансове право» та «Податкове право»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Сумському державному університеті. Враховано їх

також у навчально-методичних розробках, підготовлених за участю автора (акт впровадження Сумського державного університету від 17.01.2018 р.).

Повнота викладення матеріалів в публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Результати дисертаційного дослідження достатньою мірою оприлюднені, а зміст та оформлення дисертації відповідають як положенням дисертації так і вимогам, які до них існують. Основні положення роботи знайшли відображення у семи наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях зарубіжних держав, та чотирьох тезах наукових доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

Дисертація являє собою цілісне і якісно оформлене наукове дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. В цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження М. О. Думчикова, вважаємо за необхідне звернути увагу дисертанта на окремі положення роботи, що мають спірний характер та недостатньо аргументовані:

1. На сторінці 112 дисертаційного дослідження дисертант виділяє ряд недоліків сучасної системи оподаткування України, серед яких відсутність партнерських відносин між громадянами та органами ДФС України. Разом з тим дисертант не звертає увагу на взаємодію між органами місцевого самоврядування та органами ДФС України, яка на сьогодні також не є досконалою. При цьому доцільно зазначити, що М. В. Вікторчук у рамках дисертаційного дослідження «Адміністративно-правове регулювання місцевих податків і зборів в Україні» для покращення взаємодії між вище зазначеними суб'єктами пропонувала створити Єдиний координаційний центр взаємодії ДФС України з органами місцевого самоврядування щодо адміністрування місцевих податків і зборів. Відповідно дисертанту доцільно було б також

сформулювати пропозиції щодо вдосконалення взаємодії України та громадянами і органами і місцевого самоврядування.

2. Потребує конкретизації пропозиція дисертанта щодо зниження ставки ПДВ для товарів першої необхідності (с. 174). Оскільки виходячи зі змісту дисертаційного дослідження залишається незрозумілим, що дисертант відносить до товарів першої необхідності, тоді як при внесенні змін до чинного податкового законодавства це має бути обов'язково конкретизовано.

3. Розглядаючи сучасний стан податку на прибуток підприємств, дисертант акцентує увагу на частці зазначеного податку у ВВП держави (с. 157-158). При цьому дисертант не аналізує показники останніх років. У зв'язку з тим дисертанту слід звернути увагу на частку податку на прибуток підприємств у ВВП держави за останні роки, що дасть можливість отримати актуальну інформацію про фіскальну значущість вказаного податку.

4. Не зрозумілою є позиція дисертанта щодо подальшого існування податку на прибуток підприємств в системі загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні. Оскільки з одного боку дисертант визначає недоліки податку на прибуток підприємств та зазначає про доцільність існування консолідованого оподаткування (с. 94), а з іншого обґрунтовує доцільність введення податку на виведений капітал, який має замінити податок на прибуток підприємств (с. 189). Відповідно до вказаного доцільно все ж таки дисертанту визначитися щодо того чи слід удосконалювати існуючий на сьогодні податок на прибуток підприємств чи замінити його податком на виведений капітал.

5. Розкриваючи особливості досвіду зарубіжних держав у сфері загальнодержавного та місцевого оподаткування (с. 113-150) дисертант не зазначає досвід якої з держав світу у сфері оподаткування є ідеальним для імплементації в Україні та на який наша держава має на сьогодні орієнтуватися зважаючи на нові виклики розвитку суспільства та держави.

Вказані недоліки мають дискусійний характер та не є визначальними для позитивного відгуку на дисертаційне дослідження Думчикова Михайла Олександровича.

Висновок. Дисертаційне дослідження Думчикова Михайла Олександровича «Адміністративно-правові засади реформування системи загальнодержавних та місцевих податків і зборів в Україні», є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукову проблему, визначену її назвою, відповідає вимогам п. 11 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Думчиков Михайло Олександрович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07: адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

Професор кафедри правосуддя

Сумського національного аграрного університету,

доктор юридичних наук, професор

Т. М. Кравцова

